

drift for transition

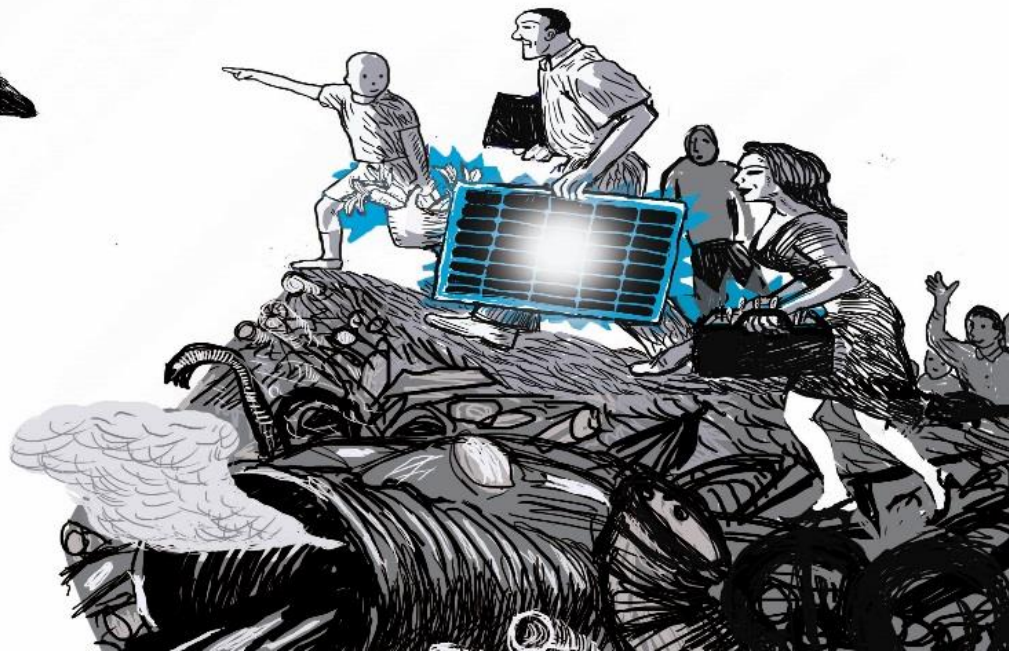
Gelderse Gaten

Voortgang GEA gemeenten

Prof.dr. Derk Loorbach,
Nijmegen, 1-2-2018

loorbach@drift.eur.nl

twitter: @drk75

Dutch Research Institute For Transitions

Academisch onderzoek, advies,
onderwijs en activisme

30 onderzoekers en adviseurs

Opgericht in 2004

missie

Richtinggeven en versnellen
duurzaamheidstransities

Hoofdconclusies

De doelen worden niet gehaald. Door (bijna) niemand

Koplopers doen veel, maar zelfs dat is niet genoeg

Met de huidige snelheid heeft Gelderland nog 9 jaar CO2 budget

Het is nu vooral dweilen terwijl de kraan verder open gaat

Zet in op een duurzame economische transitie met akkoord als hefboom

De doelen

- Besparing van 1,5 % per jaar (ca. 12 PJ besparing in finale energiegebruik van Gelderland)
- Aandeel hernieuwbare energieopwekking naar 14% in 2020 en 16% in 2023
- Klimaatneutraal in 2050

Kanttekeningen bij ons onderzoek

Data: gaten, aannames, en beschikbaarheid

Korte tijdreeks en doorlooptijd

Stand van zaken en geen evaluatie van het GEA

Wel kijken naar impact/bijdrage GEA en hoe verder

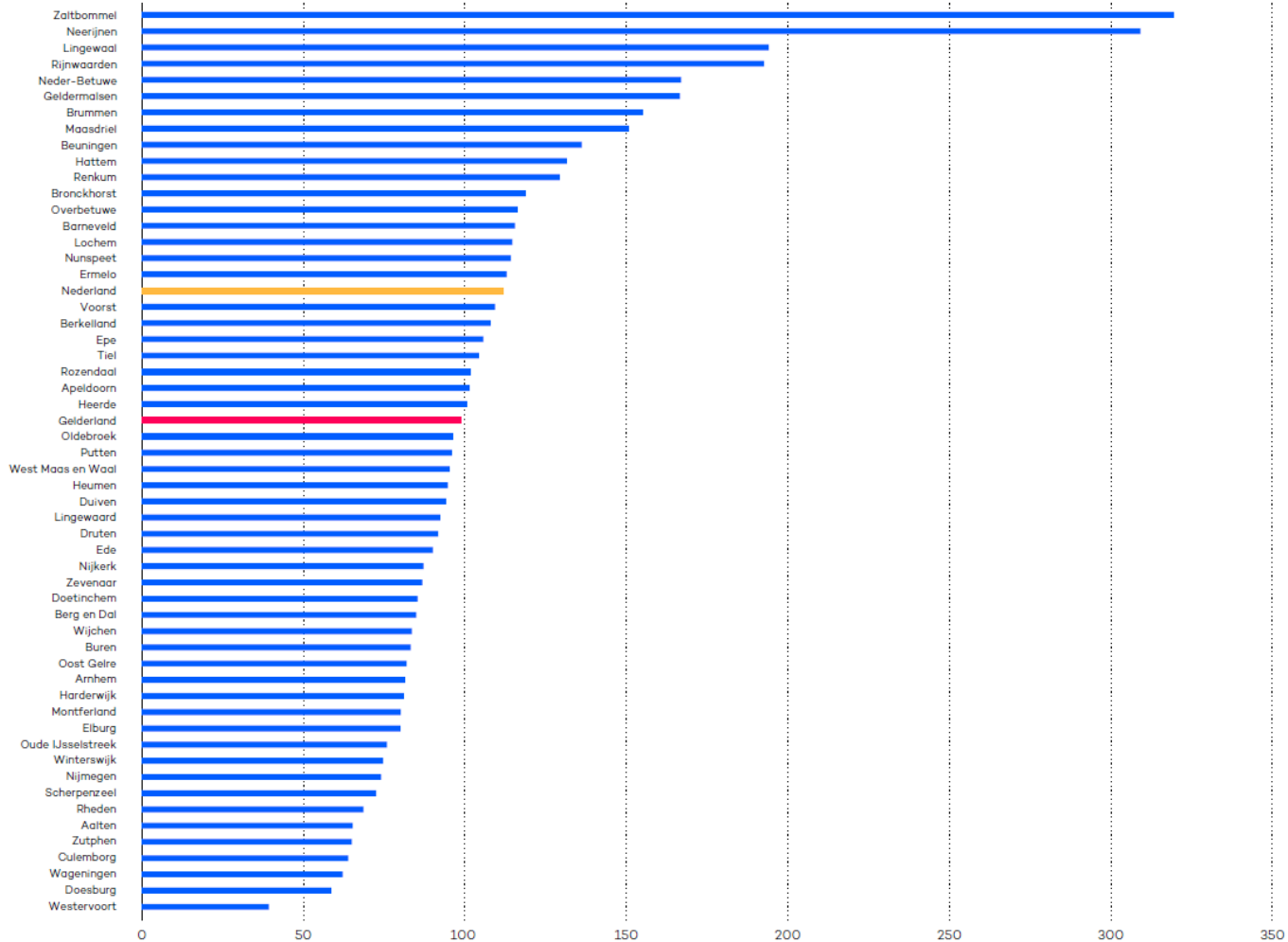

Doel

Energie Verbruik

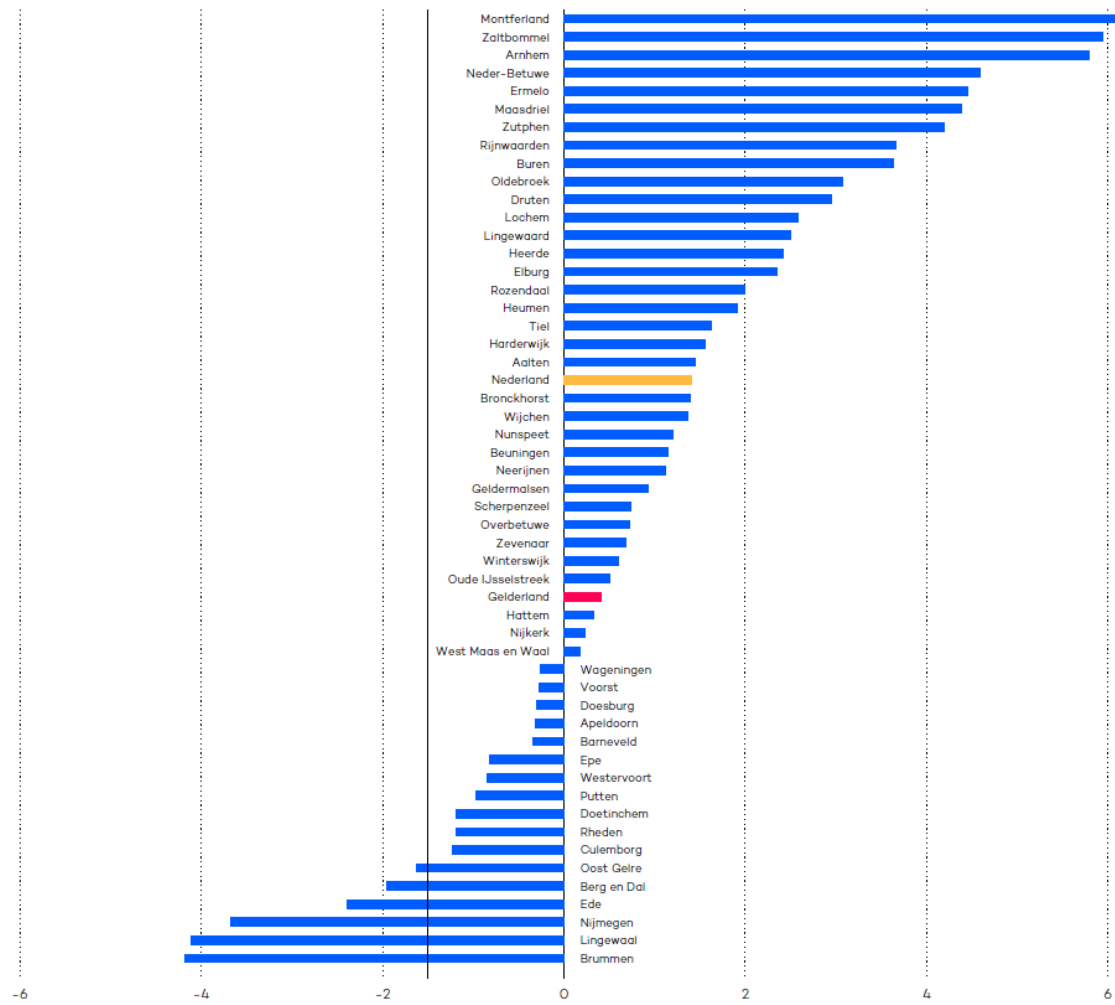
Waar staan we nu?

Energie verbruik GJ/inwoner 2015

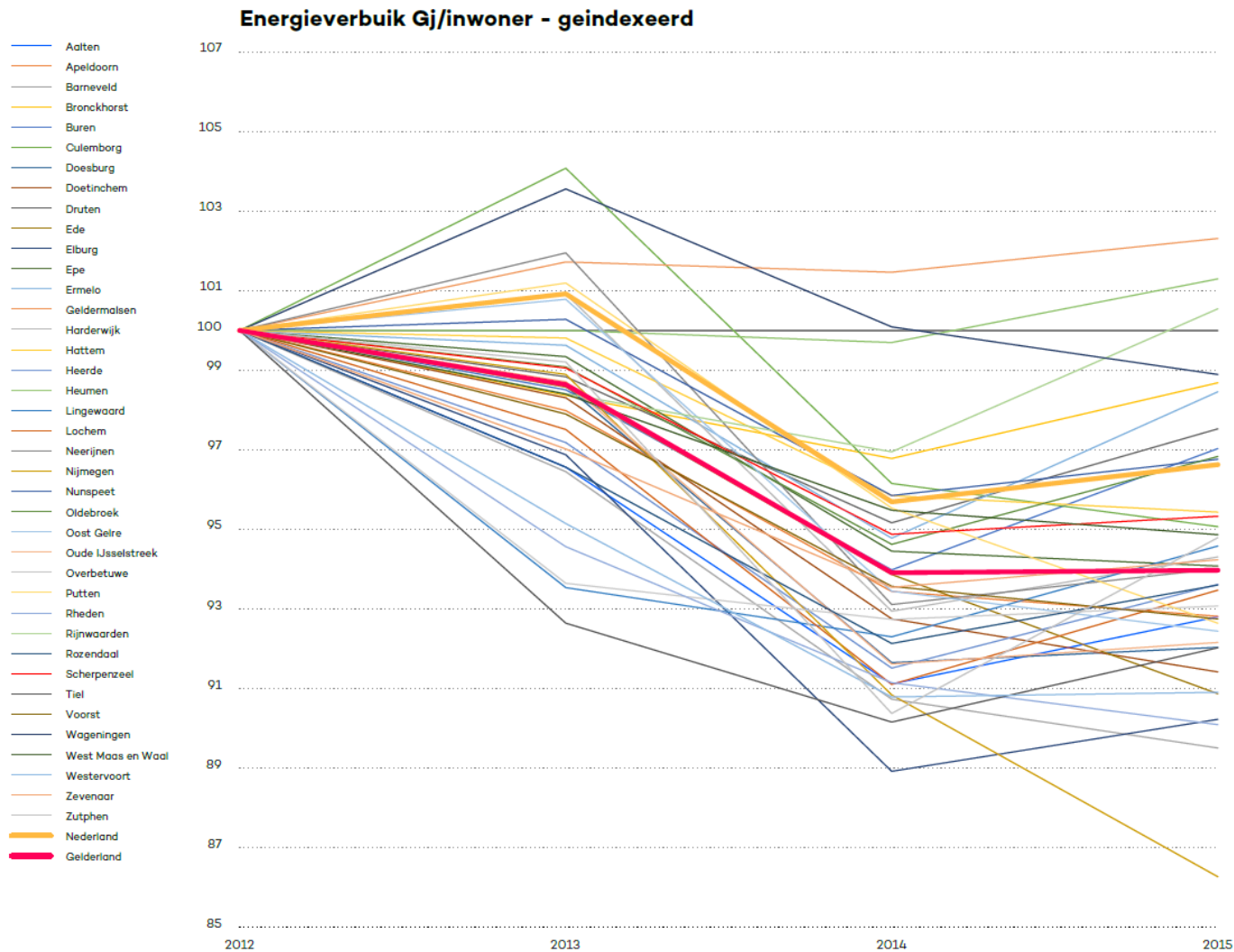

**GEA doel:
1.5% besparing
per jaar**

Groei energieverbruik (%) 2015 t.o.v 2014

Energie verbruik 2012-2015

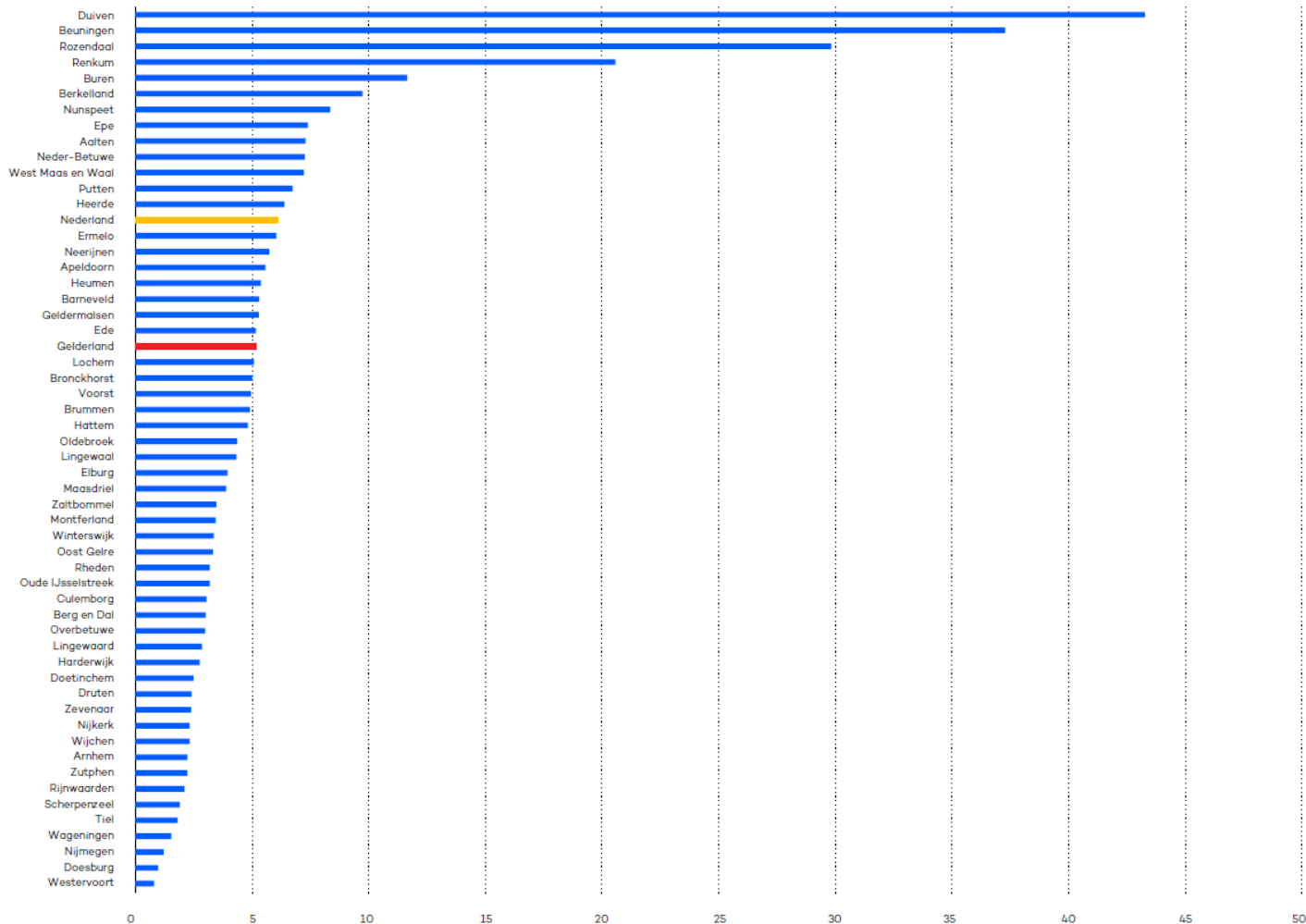

Doel

Hernieuwbare Energie

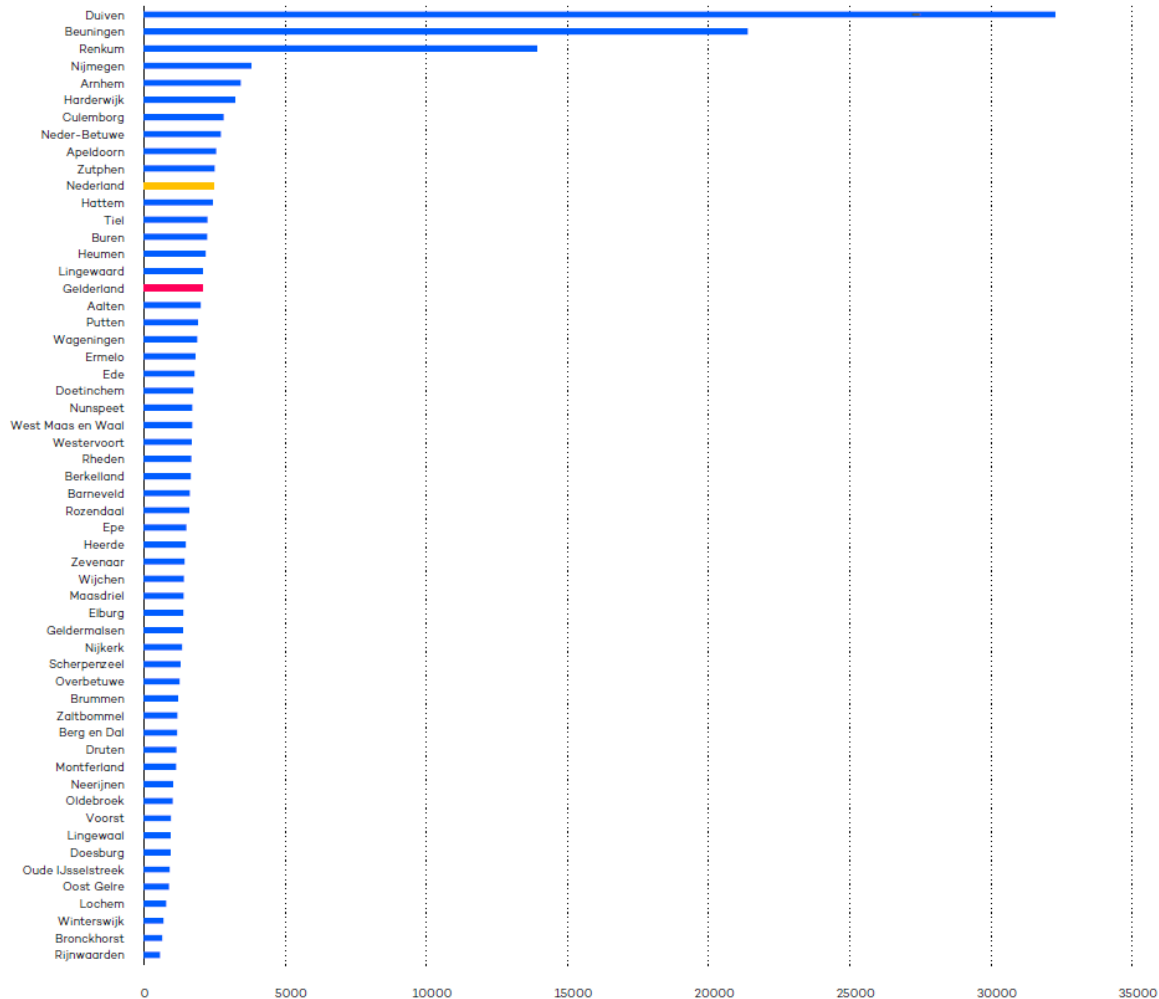
Waar staan we nu?

Opwek hernieuwbare energie 2015 - GJ per inwoner

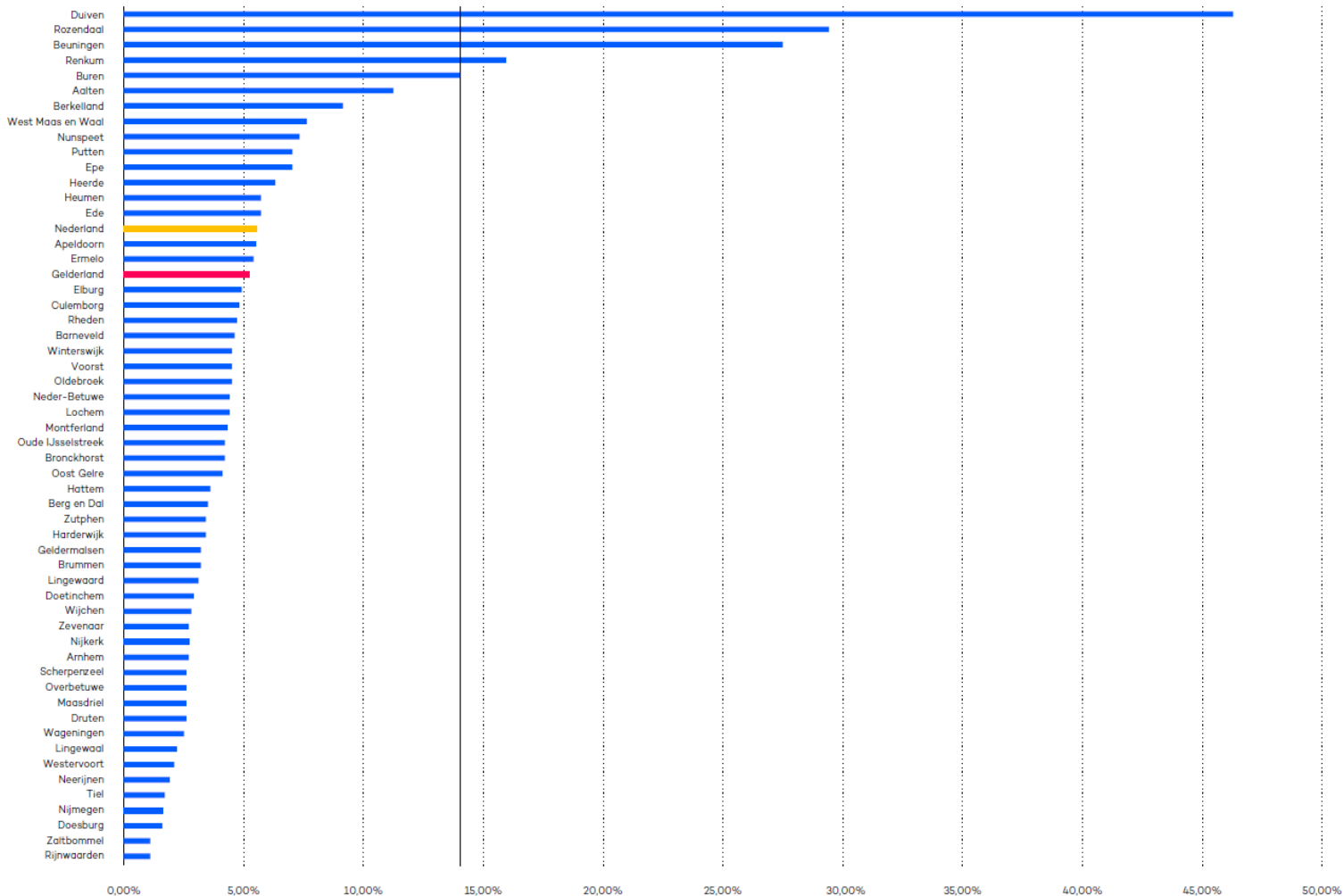

Waar staan we nu?

Opwerk hernieuwbare energie 2015 - GJ/km²

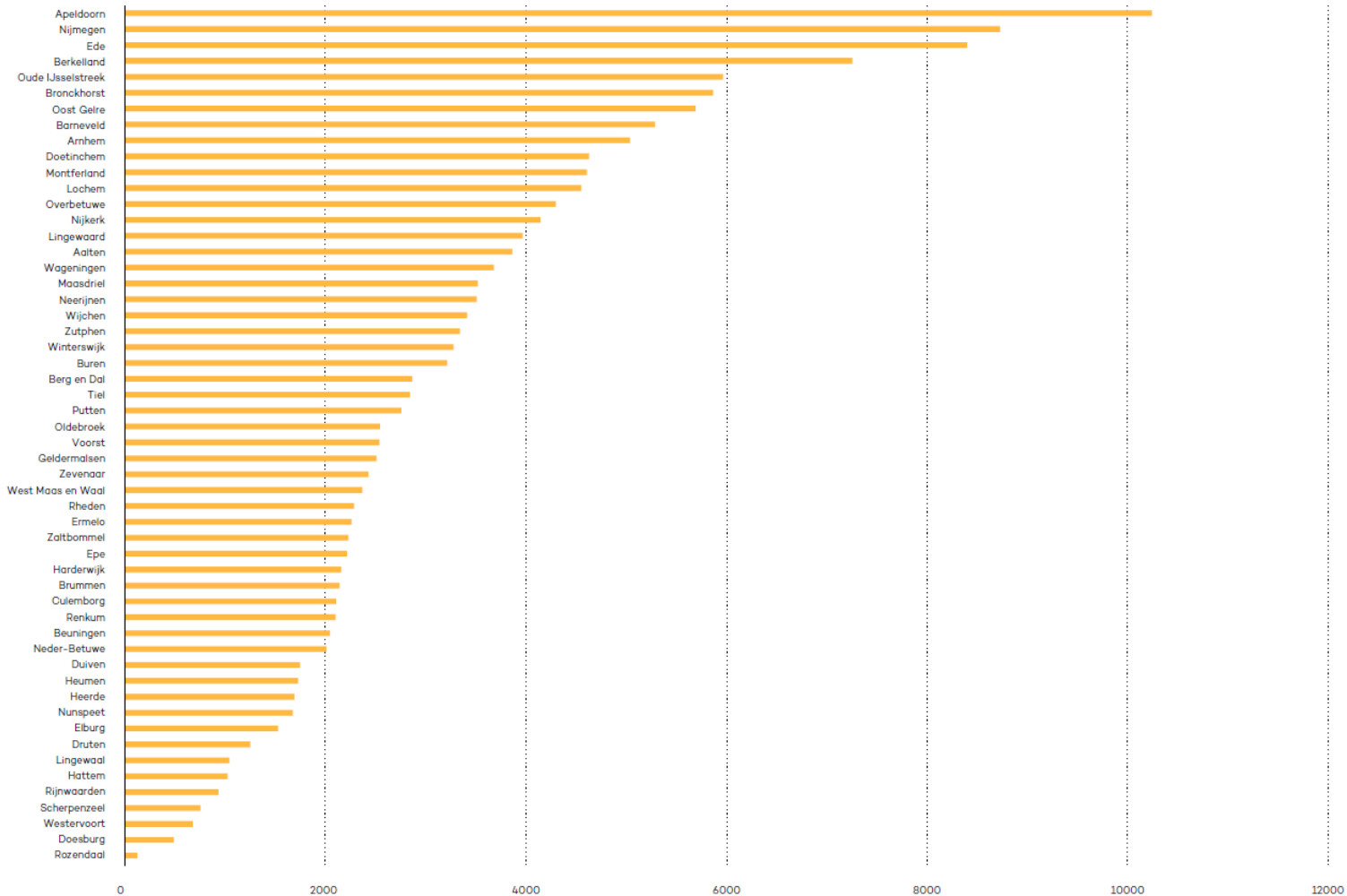

Percentage hernieuwbare energie (%) - 2015

GEA doelen:
14% in 2020
16% in 2023

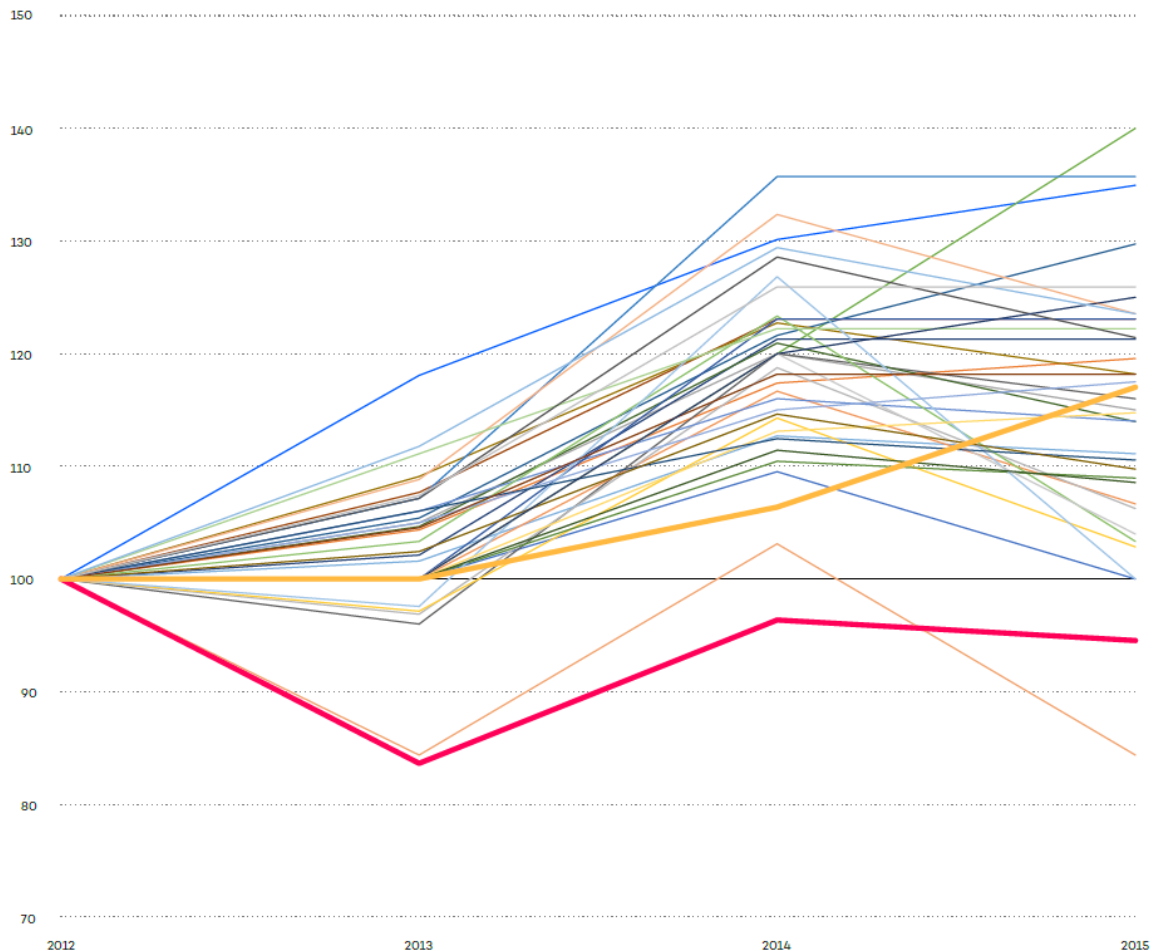
Opgesteld vermogen PV (kWhpiek) - 2015

Opwek hernieuwbaar 2012-2015

Opwek hernieuwbaar (% van verbruik) - geïndexeerd

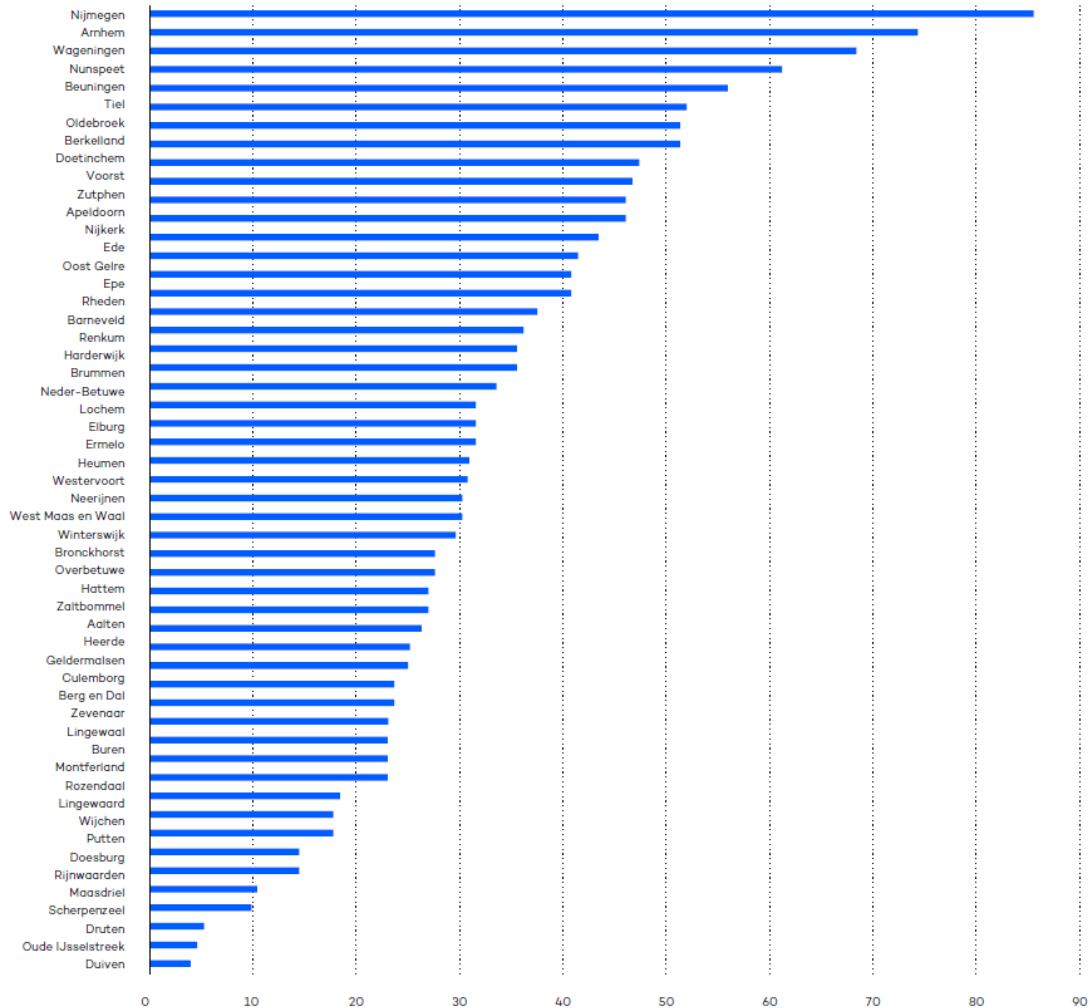

Beleidsinzet

Koplopers

Beleidsinzet

Lokale Energie Etalage 2016 - % 'doen we'

Beuningen: burgers sturen mee

Breedgedragen visie op Beuningen energie neutraal in 2040, input van inwoners, bedrijven, en ondernemers: “wat betekent het voor ons en hoe kunnen we daar samen komen”

Concreet omgerekend in wat nodig is: 6 tot 12 turbines of 120 hectare zonneveld

Rondgang langs bewoners, via een spel konden ze windmolens en zonnevelden plaatsen op een kaart van de gemeente

Oprichting Energie cooperatie ‘Energievoor4’; werkt samen met grondeigenaren en energieontwikkelaars aan hoe het gerealiseerd gaat worden

Harde voorwaarde: van elke windmolen gaat er iets terug naar de gemeenschap

Nijmegen: integrale visie

Gezamenlijk opstellen van een geïntegreerde visie en doorgerekende routekaart

Maatregelen pakket voor particuliere huiseigenaren (isolatie, warmte, etc.) in ontwikkeling
– pilot wijken

Power2Nijmegen – netwerk van bedrijven, onderzoeksinstituten, overheden, en burgers voor ideeën en projecten met als doel energieneutraal Nijmegen.

Revolverend fonds voor investeringen in eigen gebouwen en publieke gebouwen

Nijmeegs Energie Convenant 3.0 tussen grote bedrijven en instellingen - gericht op besparing, vergroening, en omvormen bedrijfsprocessen van lineair naar circulair

Kanttekening: stadsverwarming en afvalverbranding

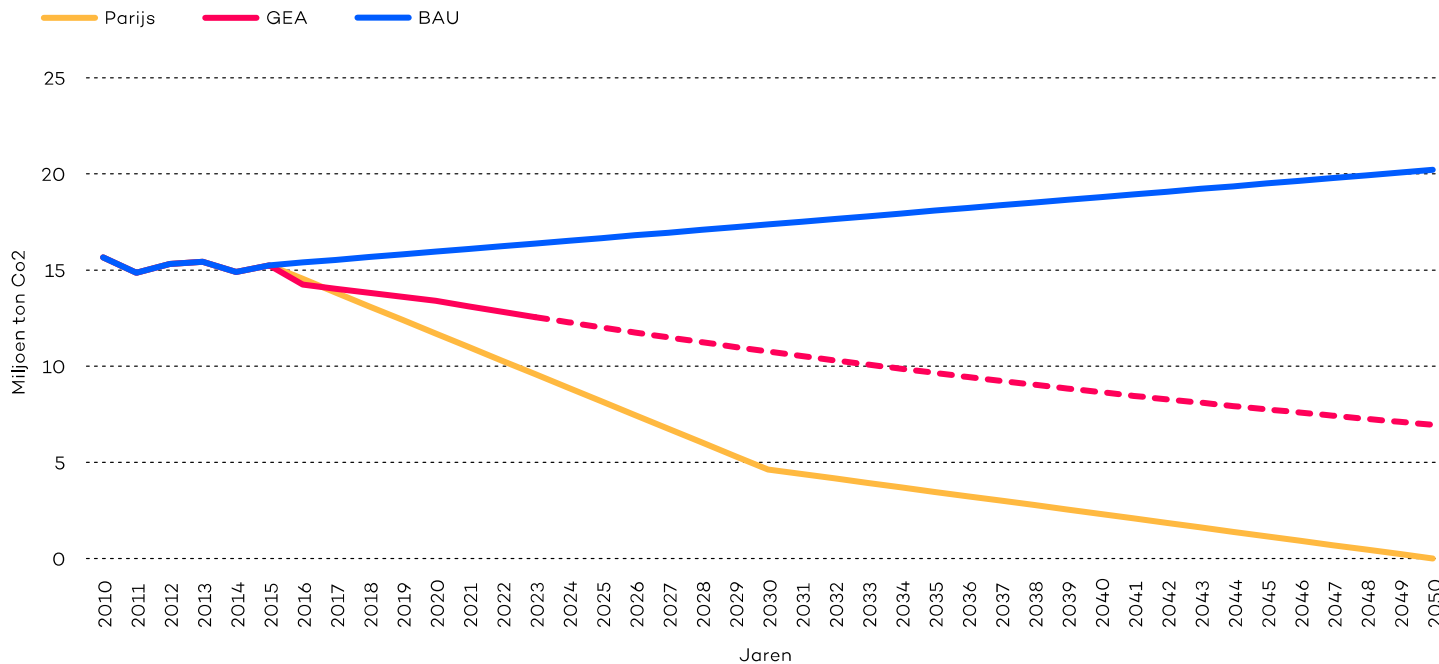
Wat doet iedereen al een beetje (maar is dus niet genoeg)?

- Ambitieuze doelen aannemen in gemeente raad (bijv. energie-neutraal in 2030 of 2040)
- Opstellen duurzaamheidsplan of visie – soms in samenspraak met bewoners en bedrijven
- Opzetten of opzet ondersteunen van lokale energie coöperatie(s)
- Duurzaamheidssubsidies/leningen voor zonnepanelen, warmte pompen, isolatie, en andere besparende maatregelen
- Bewustwording en service verlening door service center, energie loket, energiemarkt, of informatieve websites
- Verduurzaming gemeentelijke organisatie – zonnepanelen, isolatie, ledlampen, groene daken, etc.
- Ondersteuning lokale initiatieven middels leningen, advies, vergaderruimte, etc.

Algemene evaluatie/beeld

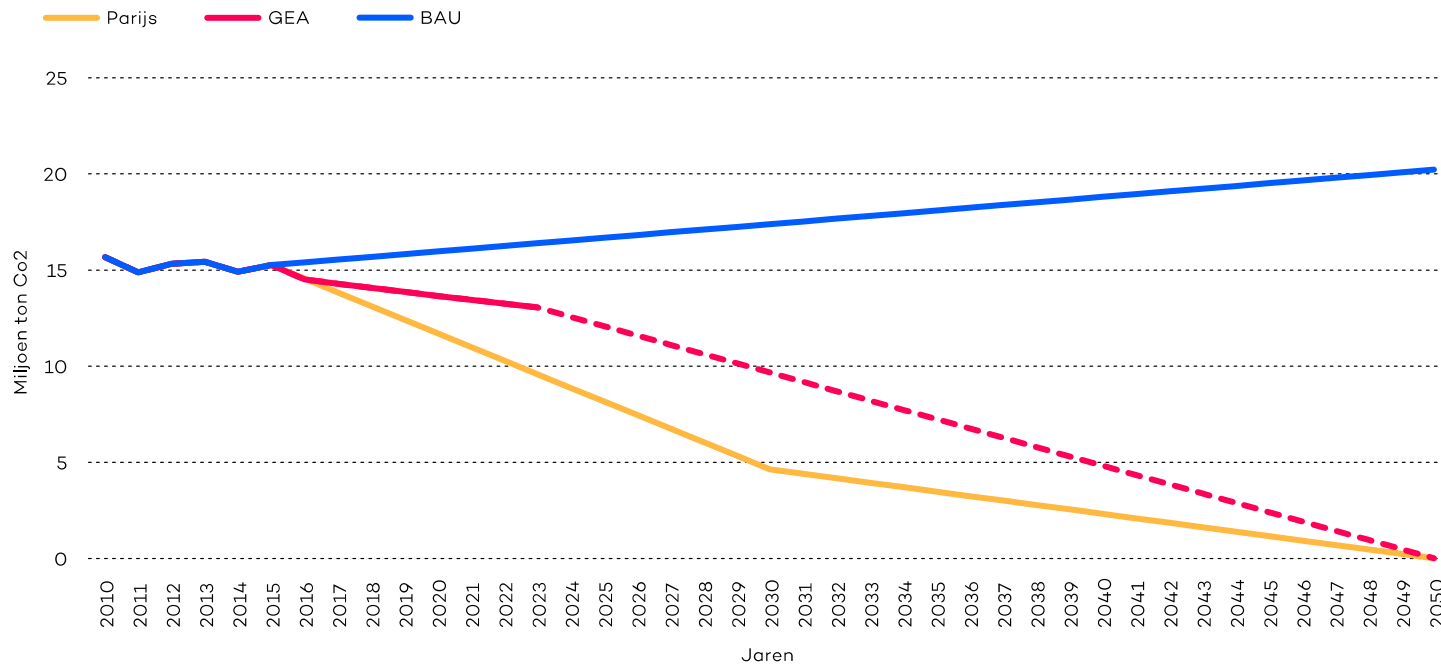
Het is niet genoeg: met huidige ontwikkeling nog 9 jaar budget

Co2 paden Gelderland

Trend breuk noodzakelijk

Co2 paden Gelderland

Dicht het ambitie- en het implementatiegat !

- Voorlopig zijn we het probleem nog steeds erger aan het maken: afwachten is geen optie
- Het zijn nog geen transitie doelen: langere termijnvisie moet sterker en integraler, stappen moeten groter
- Uitdagingen zijn specifiek voor gemeenten: maak het maatwerk
- Alles tegelijk anders op elk beleidsterrein om het verschil te maken: én zon, én wind, én besparen, én mobiliteit, én ruimelijk, én financieel, én ...

Komende raadsperiode wordt bepalend of trendbreuk gerealiseerd wordt of de kans dat GEA doelen en klimaatdoelen nog gehaald kunnen worden

Wat kan je doen om verder te versnellen?

Volgens wethouders:

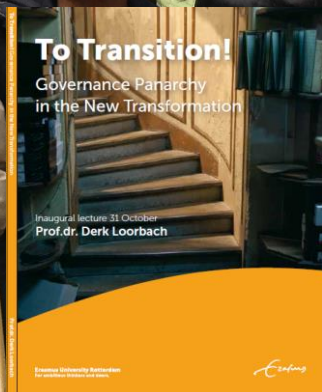
- Energie staat niet op zichzelf, creëer een geïntegreerde en inspirerende visie (mobiliteitstransitie, hittestress, wateropvang, en vergroening)
- Blijf werken aan draagkracht; bewoners, raad, en binnen de organisatie zelf
- Geef het goede voorbeeld, werk hard aan verduurzaming van de eigen organisatie
- Zoek regionale samenwerking – voorkom dubbelwerk (bijv. Onderzoek)
- Zorg voor genoeg inzet aan fte en financiering

Wat kan je doen om verder te versnellen?

- Omarm transitiedoelen, leidende duurzaamheidsprincipes en reik hoger
- Durf vast te leggen dat duurzaamheid door alle dossiers heen gaat werken
- Ontwikkel uitfaseerpaden en faciliteer deze met warme hand
- Gebruik je instrumentarium: *vergunnen, grondbeleid, ruimtelijk beleid, verordenen, stimuleren, voorrang geven*
- Zorg voor een eerlijke verdeling lasten en lusten en bewaak de sociale aspecten
- Bemens het ruim: elke afdeling waar energietransitie aan raakt twee mensen in energietransitieteam

→ Naar een onomkeerbare beweging vanuit het GEA!

drift for transition

Voor meer informatie en publicaties:

loorbach@drift.eur.nl

www.drift.eur.nl

www.twitter.com/drk75

Erasmus